

ABSZTRAKTOK

**1956 és a szocializmus: válság és újragondolás konferencia, Eger
2016. szeptember 8–10.**

Bartha Dorottya – Zámbó Lilla

**Eötvös Loránd Tudományegyetem – Eötvös Loránd Tudományegyetem Atelier Európai
Társadalomtudományok és Historiográfia Tanszék, École des Hautes Études en Sciences
Sociales de Paris**

barthadodo@gmail.com – liluzambo@gmail.com

Helyek, szimbólumok, 1956 és öröksége a városi térben. Az 1956-os forradalom és szabadságharc örökségesítése Budapesten

Előadásunk fő célja, hogy megvizsgáljuk, hogyan értelmezhető az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékezete a kulturális örökség fogalomrendszerében. Mit tehet a történész, amikor a kortárs múltinterpretációk (intézményesített vagy szabályozatlan) formáit látván azzal szembesül, hogy már nem ő a történelem egyedüli autoritása? Az 1956-os forradalom és szabadságharc városi térben kivetített emlékezete és öröksége példaként szolgálhat arra - a kulturális örökség paradigmára jellemző - az elmúlt évtizedekben felerősödő jelenségre, melynek során egyre több társadalmi szereplő véli úgy, hogy hiteles értelmezését és leírását adhatják a múltnak.

Az előadás azokra a kérdésekre keresi a választ, hogy milyen formában vizsgálható és ragadható meg 1956 örökségesítési folyamata, miként interpretálják, használják fel a városi térben, valamint hogy hogyan válik ezáltal alkalmas példává arra, hogy a múlt eseményeit a mindenkori aktuális célokhoz igazíthassák?

A Kádár korszak alatti kényszerű hallgatás, a forradalom utáni gyors épület helyreállítások, restaurálások és a nyomok szisztematikus eltüntetése megtörte a helyek emlékezetét Pierre Nora-i értelemben, és ez az elnyomott emlékezet csak a rendszerváltás után került felszínre. A szemtanúk tanúságtétele elengedhetetlen volt ahhoz, hogy az addig manipulált/ elhallgatott múlt rekonstruálható legyen, de a rájuk rótt "emlékezés parancsa" azzal is jár, hogy egyre gyakoribbá vált az egyéni emlékezet cenzúra és szakvélemény nélküli megnyilvánulása. Az előadás ennek a problémának az elemzési lehetőségeit kívánja a város terében hagyott lenyomatok, budapesti esettanulmányok példáján keresztül röviden felvázolni.

Sárhegyi Tamás Felicián

**Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar
sarhegyi.tamas@gmail.com**

Szoborbontás és normaszegés a Szabadság téren 1956-ban

A Szabadság téren 1945. május 1-én felavatott szovjet hősi emlékművet először 1956 eseményei során próbálták meg - a Sztálin-szoborhoz és több másik szoborhoz hasonlóan - lebontani és megrongálni, ahogyan ledöntötték szintén a téren akkor található Sztálinnak állított hálaszobrot is. Egy szobornak a ledöntése, elbontása vagy megrongálása értelmezhető egyfajta szakrális politikai aktusként. A téren október 25-én jelentős tüntetések zajlottak, amelyek kiválóan rekonstruálhatók a fennmaradt képi források alapján (is). A forradalmat követően, november 4-én a szovjet csapatok beavatkozására emlékezve rendszeresen tartottak koszorúzásokat az emlékműnél, összekötve 1956-ot mint „ellenforradalom” a második világháborúval, a „fasizmussal”, hiszen megint a szovjet csapatok beavatkozására és „segítségére” volt szükség a kádári propaganda szerint. Továbbá újabb érdekes elemzési szempontokat vet fel a tér értelmezése, mint foucault-i heterotópia.